

ЦЕНТРАЛНА ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ

София 1169, пл. „Княз Александър I” № 1, тел. 02/939-37-19, факс 02/986-16-79, email: cik@cik.bg

Изх. № ЦИК-НС-17-813/1/2610.ИИ.

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вх. № 538 КИ
Дата 28.10.2024г.

ДО
Г-ЖА ПАВЛИНА ПАНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

От
ЦЕНТРАЛНАТА ИЗБИРАТЕЛНА
КОМИСИЯ, конституирана като
заинтересована страна по
Конституционно дело № 24/2024 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПАНОВА,

Централната изборителна комиссия е конституирана като заинтересована страна с Определение от 26 септември 2024 г. по конституционно дело № 24/2024 г. на Конституционния съд. Определението, заедно с искането на АС – Пазарджик, е получено в ЦИК на 27.09.2024 г., заведено с вх. № ЦИК-МИ-07-813.

Централната изборителна комиссия в определения срок изразява следното становище по предмета на делото:

Административен съд – Пазарджик, е сезирал Конституционния съд с искане за установяване на противоконституционност на разпоредбата на § 1, т. 14 в частта „с изключение на тези по чл. 438, ал. 1, т. 7“ от Допълнителните разпоредби на Изборния кодекс. В искането се излагат твърдения за несъответствие на цитираната разпоредба с разпоредбата на чл. 4, чл. 6 и чл. 10 от Конституцията.

Разпоредбата на § 1, т. 14 от Допълнителните разпоредби на Изборния кодекс урежда начина на формиране на общинската изборителна квота. Текстът на цитираната норма гласи, че общинската изборителна квота е частното от делението на общия брой на действителните гласове, с изключение на тези по чл. 438, ал. 1, т. 7, подадени за общински съветници в общината, на броя на членовете на общинския съвет. С оспорената част от тази разпоредба, а именно „с изключение на тези по чл. 438, ал. 1, т. 7“, законодателят изключва от броя на „действителните гласове“ гласовете „не подкрепям никого“, като по този начин мандатите в общинския съвет се разпределят въз основа на действителните гласове, подадени за партии, коалиции и независими кандидати.

Централната избирателна комисия приема, че при действащата законодателна уредба законодателното решение е правилно. Възможността да се гласува с опцията „не подкрепям никого“ беше предвидена с промените в Изборния кодекс, приети със ЗИД на Изборния кодекс (обн., ДВ, бр. 39 от 2016 г.). С тази промяна законодателят въведе изискването за задължително гласуване от всички избиратели. При въвеждане на задължително гласуване и с цел избягване възможността избиратели, които не желаят да гласуват, защото не намират сред кандидатите своя избор, да гласуват с празни (бели) бюлетини, които да генерират недействителни гласове, законодателят предвиди възможността тези избиратели да гласуват, отбелязвайки своя глас в квадратчето „не подкрепям никого“. По този начин избирателите ще изпълнят своето задължение да гласуват, като подадат действителен глас, която възможност са избрали съзнателно и изрично заявяват, че не подкрепят нито един от кандидатите.

Възможността да се гласува с „не подкрепям никого“ е предвидена във всички видове избори, но за разлика от изборите, които се произвеждат по пропорционална изборна система, в мажоритарните избори – за кметове и за президент и вицепрезидент гласовете „не подкрепям никого“ се включват при определяне на брой действителни гласове, получени на първи тур, и определяне на избран кандидат или произвеждането на нов избор/балотаж (т. 2 и т. 3 от Методика приложение № 3 към чл. 312 ИК и т. 3 и т. 4 от Методика приложение № 4 към чл. 452, ал. 1 ИК). В този случай съществува хипотетична възможност при гласуване на първи тур, в който участва само един кандидат, ако има подадени повече гласове „не подкрепям никого“ от подадените за този кандидат, да се произвежда втори тур със същия кандидат. Централната избирателна комисия намира, че докато съществува възможността да се гласува с „не подкрепям никого“, то изключването на тези гласове от разпределението на мандатите и определянето за избран мажоритарен кандидат трябва да се предвиди и в изборите за кметове и за президент и вицепрезидент. Ако бъде уважено искането за обявяване противоконституционност на разпоредбата на § 1, т. 14 в частта „с изключение на тези по чл. 438, ал. 1, т. 7“ от Допълнителните разпоредби на Изборния кодекс, от една страна – ще настъпи дисбаланс в нормативната уредба, тъй като при избори по пропорционалната изборна система – за ВНС, НС, ЕП ще продължи да се прилага изключението, а от друга страна – ще възникне хипотетична възможност избраните общински съветници да са определени с гласовете на по-малко избиратели, гласували за кандидатска листа, отколкото са гласували с „не подкрепям никого“.

Същността на избирателно право като основно конституционно признато субективно право, политическо по съдържание, е гражданите, които отговарят на условията да избират и да участват в политическия живот на страната, да направят своя избор за конкретен кандидат измежду всички кандидати. В този смисъл е организиран и целият изборен процес, като неговата крайна цел е гражданите, упражнявайки своето активно избирателно право, да изберат органите на държавна власт.

С оглед на изложеното считаме, че разпоредбата на § 1, т. 14 в частта „с изключение на тези по чл. 438, ал. 1, т. 7“ от Изборния кодекс не противоречи на принципите, установени в чл. 10 от Конституцията, а именно, че изборите се произвеждат въз основа на общо, равно и пряко избирателно право с тайно гласуване. Смятаме, че действащият текст на § 1, т. 14 от Изборния кодекс е в съответствие с принципа за равно избирателно право, защото всеки глас е равен на останалите гласове при определяне на общинската избирателна квота.

На последно, но не и по важност, място е необходимо преценката за конституционосъобразността на оспорената част от разпоредбата да се разгледа и с оглед на правните последиствия, които биха настъпили, ако във методиката за определяне на общинската квота участват и гласовете на гражданите, които не подкрепят никого. В този случай крайният резултат няма да отразява съотношението между гласовете, подкрепящи партиите, коалициите или независимите кандидати, участващи в съответните избори, и би се достигнало до изкривяване на изборния резултат. Съобразявайки това, законодателят е предвидил тези гласове да се приемат за действителни, но да не участват в разпределянето на мандатите.

С оглед на гореизложеното Централната избирателна комисия не поддържа изразената от Административен съд – Пазарджик позиция, че разпоредбата на § 1, т. 14 в частта „с изключение на тези по чл. 438, ал. 1, т. 7“ от Допълнителните разпоредби на Изборния кодекс противоречи на чл. 4, чл. 6 и чл. 10 от Конституцията.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Камелия Нейкова

СЕКРЕТАР:

Севинч Солакова